МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. М.І. ПИРОГОВА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор ЗВО з науково-педагогічної
та навчальної роботи

Інна АНДРУШКО

"_____"_____2025 року

ВК 5.6 ПСИХОГІГІЄНА У СТОМАТОЛОГІЇ

(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
з підготовки доктора філософії
на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти
галузі знань I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
(шифр і назва галузі знань)
Спеціальності I1 Стоматологія
(код і найменування спеціальності)

2025 рік

Робоча програма з дисципліни **«Психогігієна у стоматології»** з підготовки доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти, галузі знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення Спеціальності І1 Стоматологія

„28" серпня 2025 року – 18 с..

Розробники:
зав.кафедрою, к.мед.н., доцент ЗВО Ольга БРАТКОВА
к.біол.н., доцент ЗВО Інна ДРЕЖЕНКОВА

Робоча програма обговорена на засіданні **кафедри загальної гігієни та екології**

Протокол від 29 серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри загальної гігієни та екології

(доц. ЗВО Ольга БРАТКОВА)

28 серпня 2025 року

Схвалено методичною радою медико-теоретичних дисциплін Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова за напрямом підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти у галузі знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

Протокол №1 від 30 серпня 2025 року

Голова (проф. ЗВО Олександр ОЧЕРЕДЬКО)

30 серпня 2025 року

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Психогігієна у стоматології» **складена на основі:**

освітньо-наукової програми «Стоматологія» підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти освітньої кваліфікації «Доктор філософії зі стоматології», галузі знань І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення» спеціальності І1 «Стоматологія» у ВНМУ ім. М.І. Пирогова;

навчального плану для спеціальності І1 «Стоматологія» на 2025-2026 навчальний рік;

чинного положення про організацію освітнього процесу у Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова;

примірної програми навчальної дисципліни «Психогігієна у стоматології» підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти освітньої кваліфікації «Доктор філософії зі стоматології», галузі знань І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення» спеціальності І1 «Стоматологія»

1. Опис навчальної дисципліни (анотація)

Освітньо-науковий рівень вищої освіти передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення (Закон України «Про вищу освіту», 2014).

Програма є частиною освітньої програми підготовки докторів філософії в рамках професійної спеціалізації, і розрахована на 1,5 кредитів, які засвоюються протягом 1 року.

Статус навчальної дисципліни: вибіркова

Предметом вивчення даного курсу є вивчення закономірності впливу навколишнього середовища на психічне здоров'я осіб різного віку та функціональні можливості і адаптаційні ресурси організму сучасного студентства з метою обґрунтування гігієнічних нормативів, санітарних норм і правил та профілактичних заходів, реалізація яких забезпечує оптимальні умови для життєдіяльності, збереження та зміцнення психічного і соматичного здоров'я та попередження виникнення захворювань різного ґенезу.

Міждисциплінарні зв'язки: відповідно до навчального плану вивчення навчальної дисципліни " Психогігієна у стоматології" здійснюється, коли аспірантом набуті відповідні знання з основних базових дисциплін на ІІ рівні вищої освіти, а також дисциплін: Історія філософії, як методологічна основа розвитку науки та цивілізації, Англійська мова у науково-медичному спілкуванні, медична етика та деонтологія, Культура мови лікаря: термінологічний аспект, Публікаційна активність та наукометричні бази даних, Біоетичні та медико-правові основи наукових досліджень, Гігієна та професійна патологія, з якими інтегрується програма. У свою чергу, навчальна дисципліна "Психогігієна у стоматології" формує засади поглибленого вивчення аспірантом наступних дисциплін: соціальна медицина та організація охорони здоров'я, громадське здоров'я, медична біологія, нормальна анатомія, гістологія, нормальна фізіологія, патологічна фізіологія, патологічна анатомія тощо.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Психогігієна являє собою науку, яка вивчає, виходячи з профілактичних позицій, проблему психічного здоров’я людини та особливості впливу на його критеріальні показники різноманітних факторів навколишнього середовища і соціальних умов життя та розробляє на цій підставі заходи, спрямовані на збереження і зміцнення психічного здоров'я з метою забезпечення гармонійного психофізіологічного та психічного розвитку особистості. Разом з тим університетська гігієна становить науку, яка визначає принципи формування, збереження і зміцнення здоров’я студентської молоді, шляхи підвищення стійкості організму сучасних студентів до впливу несприятливих факторів навколишнього середовища та соціальних умов життя, а також розробляє здоров’язберігаючі технології для створення превентивного освітнього простору в закладах вищої освіти.

Саме тому **метою** викладання навчальної дисципліни “Психогігієна у стоматології” є розвиток у майбутнього лікаря гігієнічного мислення, умінь комплексної оцінки факторів навколишнього середовища і соціальних умов життя та набуття знань щодо визначення наслідків їх негативного впливу на психічне здоров’я людини та здоров’я осіб, які навчаються в умовах закладів вищої освіти, розроблення на цій підставі заходів, спрямованих на збереження і зміцнення психічного здоров'я, забезпечення гармонійного психофізіологічного та психічного розвитку особистості, а також здоров’язберігаючих технологій для створення превентивного освітнього простору в закладах вищої освіти.

2.2 До **основних завдань навчальної дисципліни** слід віднести:

- вивчення природних та антропогенних чинників навколишнього середовища та соціальних умов життя, що справляють негативний вплив на психічне здоров’я людини та здоров’я осіб, які навчаються в умовах закладів вищої освіти;
- наукове обґрунтування і розробка гігієнічних нормативів, правил та заходів, що сприяють максимальному використанню чинників навколишнього середовища, які позитивно впливають на організм людини;
- запровадження розроблених психогігієнічних рекомендацій, правил і нормативів у практику охорони здоров’я та перевірка їх ефективності;
- прогнозування санітарної ситуації на ближню та віддалену перспективу.

2.3.Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв’язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Інтегральна компетентність. Здатність продукувати нові ідеї, розв’язувати комплексні проблеми стоматології і дотичні міждисциплінарні проблеми, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності

ЗК01. Здатність розв’язувати комплексні задачі на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору з дотриманням професійної етики та академічної доброчесності.

ЗК05. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК06. Здатність аналізувати інформацію та приймати обґрунтовані професійні рішення.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в стоматології і дотичних до неї суміжних напрямів медицини і можуть бути опубліковані у провідних міжнародних наукових виданнях.

СК02. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проєкти в сфері стоматології та дотичні до них міждисциплінарні проєкти.

СК08. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

СК10. Здатність до впровадження нових знань (наукових даних) в науку, освіту та інші сектори суспільства.

СК11. Здатність брати участь у нарадах, професійних об'єднаннях, наукових конференціях, форумах, конгресах, засіданнях наукових товариств, стажуваннях та мобільності.

СК12. Здатність до лідерства, керування колективом. Лідерство у розробці та впровадженні інновацій у професійній стоматологічній та освітній діяльності.

Результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

РН01. Мати концептуальні та методологічні знання зі стоматології та на межі предметних областей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напряму, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

РН02. Глибоко розуміти загальні принципи та методи наук про здоров'я людини, основні тенденції їх розвитку, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних наукових розвідках у сфері стоматології та у викладацькій практиці.

РН03. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень та прикладні проблеми стоматології державною та іноземними мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.

РН07. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проєкти медичної направленості, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі проблеми у сфері медицини.

РН08. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері стоматології, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і застосовувати інноваційні технології навчання, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти.

РН11. Впроваджувати результати наукових досліджень в освітній процес, медичну практику та суспільство.

РН12. Організовувати роботу колективу (здобувачів вищої освіти, колег, міждисциплінарної команди); демонструвати авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності.

Результати навчання для дисципліни:

в результаті вивчення дисципліни аспіранти формують комплекс професійних компетентностей, що дозволяють йому ефективно інтегруватися у світовий науковий простір:

повинен ЗНАТИ:

1. Предмет і завдання психогігієни як науки про збереження ментального здоров'я лікаря-стоматолога та пацієнта.
2. Сучасні критерії оцінки рівня психічного здоров'я та психоемоційного стану стоматологічних пацієнтів різних вікових груп.
3. Теоретичні засади функціонування психофізіологічних функцій організму під час виконання точних маніпуляцій у порожнині рота.
4. Методологію та класифікацію психофізіологічних досліджень для оцінки професійної придатності в стоматології.
5. Вимоги до валідності та надійності тестів при дослідженні рівня дентофобії та тривожності.
6. Структуру особливостей особистості лікаря та пацієнта, включаючи властивості темпераменту та типи реакції на біль.

7. Закономірності формування психофізіологічного стану дітей та дорослих під час очікування стоматологічного втручання.

8. Класифікацію видів психопрофілактики для запобігання професійному вигоранню медичного персоналу.

9. Причини виникнення та методи попередження нервово-психічних розладів, пов'язаних із хронічним стресом у клінічній практиці.

10. Психогігієнічні вимоги до ергономічної організації робочого простору стоматологічного кабінету.

11. Наукові основи раціональної організації праці та відпочинку стоматолога для профілактики м'язового та нервового напруження.

12. Психологічні типи реагування пацієнтів на хворобливий стан та особливості прояву психосоматичних розладів у порожнині рота.

13. Основи медичної реабілітації пацієнтів після складних щелепно-лицевих операцій та тривалого лікування.

14. Гігієнічні принципи біоритмології та їхній вплив на вибір часу для складних стоматологічних маніпуляцій.

15. Наукове обґрунтування структури сучасних здоров'язберігаючих технологій у процесі підготовки майбутніх лікарів-стоматологів.

Аспірант повинен ВМІТИ

1. Застосовувати сучасні методики для оцінки психофізіологічного стану пацієнта перед початком стоматологічного прийому.

2. Використовувати спеціалізовані прилади для вимірювання сенсомоторних реакцій та рівня втоми стоматолога протягом робочої зміни.

3. Проводити психогігієнічне трактування результатів дослідження властивостей темпераменту пацієнта для вибору тактики лікування.

4. Визначати рівень дентофобії та мотиваційну спрямованість особистості за допомогою профільних діагностичних інструментів.

5. Оцінювати валідність психологічних тестів перед їх впровадженням у наукове дослідження клінічної ефективності лікування.

6. Розробляти заходи первинної психопрофілактики для запобігання конфліктним ситуаціям у системі лікар-пацієнт.

7. Здійснювати психологічне інформування пацієнтів як форму підготовки до складних та тривалих стоматологічних втручань.

8. Організовувати режим робочого дня лікаря згідно з нормами ергономіки та психогігієнічними вимогами.

9. Проводити оцінку психоемоційного стану дітей у критичні періоди розвитку перед початком ортодонтичного лікування.

10. Виявляти симптоми професійного вигорання стоматолога за допомогою об'єктивних та суб'єктивних критеріїв.

11. Визначати індивідуальні біоритми людини для мінімізації ризику ускладнень під час хірургічних операцій у щелепно-лицевій ділянці.

12. Проводити гігієнічну корекцію режиму життєдіяльності лікаря при виникненні десинхронозу внаслідок інтенсивної праці.

13. Оцінювати рівень навчального стресу у студентів-стоматологів під час першого досвіду роботи з пацієнтами.

14. Розраховувати індивідуальні нормативи рухової активності для компенсації статичного напруження під час роботи в кріслі.

15. Виконувати професіографічну оцінку трудового процесу за основними стоматологічними спеціальностями для оптимізації праці.

3. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Програма вивчення дисципліни включає 1 модуль, до складу якого входить 1

змістовий модуль
На вивчення навчальної дисципліни відводиться 45 годин – 1,5 кредита ЄКТС.
Модуль 1: 45 годин, 1,5 кредита

Опис навчального плану з дисципліни

Структура навчальної дисципліни	Кількість годин			СРС	Рік навчання	Вид контролю
	Всього годин/ кредитів ECTS	Аудиторних				
		Лекцій	Практичних			
	45 годин/ 1,5 кредита	**10**	**10**	**25**	**1**	
Модуль 1 «Психогігієна у стоматології» **1 змістовний модуль**	45 годин/ 1,5 кредита	**10**	**10**	**25**	**1**	ПК-залік

Примітка: 1 кредит ECTS становить 30 академічних годин.
Аудиторне навантаження становить 44,4%, СРС – 55,5%.

Модуль 1. «Психогігієна у стоматології»
Змістовий модуль 1. «Психогігієна у стоматології»

Тема 1. Наукові основи психогігієни. Методи психофізіологічних і психогігієнічних досліджень. Структура особливостей особистості людини та їх психогігієнічне трактування. Медико-психологічний і психогігієнічний підходи до проблем охорони психічного здоров'я.

Тема 2. Сучасні методи психофізіологічних та психогігієнічних досліджень. Психогігієнічні аспекти вивчення та аналізу особливостей особистості людини.

Тема 3. Гігієнічні аспекти медичної біоритмології та хроногігієни.

Тема 4. Вікова психогігієна. Критичні періоди психічного розвитку дітей і підлітків. Роль школи у формуванні психічного здоров'я. Психогігієнічні основи організації навчальної та позанавчальної діяльності учнів шкільного віку та студентів.

Тема 5. Психогігієна праці, відпочинку та побуту. Психогігієнічні основи раціональної організації праці. Професійна орієнтація та її провідні складові частини (професійна інформація, професійна консультація, професійний відбір, професійна адаптація). Гігієнічна діагностика професійної придатності студентів закладів медичної освіти.

Тема 6. Психогігієнічні основи при роботі з отруйними та небезпечними речовинами.

Тема 7. Психогігієнічні основи управління стресом у системі «лікар-стоматолог — пацієнт»: профілактика дентофобії та емоційного вигорання.

Тема 8. Гігієнічна діагностика професійної придатності студентів закладів вищої медичної освіти.

Тема 9. Гігієнічні нормативи рухової активності студентів закладів вищої медичної освіти. Шляхи оптимізації рухової активності студентів закладів вищої медичної освіти.

Тема 10. Гігієна адаптаційного процесу. Наукові основи діагностики та профілактики хронічної втоми. Навчальний стрес та психофізіологічні і психогігієнічні критерії оцінки адаптаційних можливостей організму студентів закладів вищої медичної освіти.

Тема 11. Наукові основи профілактики нервово-психічних зрушень та розладів психічного здоров'я.

Тема 12. Психогігієнічні основи оптимізації повсякденної діяльності людини та корекції аномалій розвитку особистості і медичної реабілітації хворих на психічні і соматичні захворювання.

Тема 13. Наукові основи профілактики нервово-психічних зрушень та розладів психічного здоров'я.

Тема 14. Психогігієнічні основи використання здоров'язберігаючих технологій у закладах вищої освіти.

Тема 15. Актуальні проблеми університетської гігієни. Особливості розвитку психофізіологічних функцій та особливостей особистості студентської молоді. Навчальний стрес.

Тема 16. Наукові основи профілактики нервово-психічних зрушень та розладів психічного здоров'я. Психогігієнічні основи оптимізації повсякденної діяльності людини та корекції аномалій розвитку особистості і медичної реабілітації хворих на психічні і соматичні захворювання.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л	п	СР
Модуль 1 "Психогігієна в стоматології"				
Змістовий модуль 1. Психогігієна в стоматології				
Тема 1 . Наукові основи психогігієни. Методи психофізіологічних і психогігієнічних досліджень. Структура особливостей особистості людини та їх психогігієнічне трактування. Медико-психологічний і психогігієнічний підходи до проблем охорони психічного здоров'я.	4	2		2
Тема 2. Сучасні методи психофізіологічних та психогігієнічних досліджень. Психогігієнічні аспекти вивчення та аналізу особливостей особистості людини. СРС Гігієнічні аспекти медичної біоритмології та хроногігієни.	4		2	2
Тема 3. Вікова психогігієна. Критичні періоди психічного розвитку дітей і підлітків. Роль школи у формуванні психічного здоров'я. Психогігієнічні основи організації навчальної та позанавчальної діяльності учнів шкільного віку та студентів.	5	2	2	1

Тема 4. Психогігієна праці, відпочинку та побуту. Психогігієнічні основи раціональної організації праці. Професійна орієнтація та її провідні складові частини (професійна інформація, професійна консультація, професійний відбір, професійна адаптація). Гігієнічна діагностика професійної придатності студентів закладів медичної освіти. СР Психогігієнічні основи при роботі з отруйними та небезпечними речовинами. СР Психогігієнічні основи управління стресом у системі "лікар-стоматолог — пацієнт": профілактика дентофобії та емоційного вигорання. СР Гігієнічна діагностика професійної придатності студентів закладів вищої медичної освіти. СР Гігієнічні нормативи рухової активності студентів закладів вищої медичної освіти. Шляхи оптимізації рухової активності студентів закладів вищої медичної освіти.	15	4	2	9
Тема 5. Гігієна адаптаційного процесу. Наукові основи діагностики та профілактики хронічної втоми. Навчальний стрес та психофізіологічні і психогігієнічні критерії оцінки адаптаційних можливостей організму студентів закладів вищої медичної освіти. СР Наукові основи профілактики нервово-психічних зрушень та розладів психічного здоров'я. СР Психогігієнічні основи оптимізації повсякденної діяльності людини та корекції аномалій розвитку особистості і медичної реабілітації хворих на психічні і соматичні захворювання. СР Наукові основи профілактики нервово-психічних зрушень та розладів психічного здоров'я. СР Психогігієнічні основи використання здоров'язберігаючих технологій у закладах вищої освіти.	9		2	7
Тема 6. Актуальні проблеми університетської гігієни. Особливості розвитку психофізіологічних функцій та особливостей особистості студентської молоді. Навчальний стрес.	3	2		1
Тема 7. Наукові основи профілактики нервово-психічних зрушень та розладів психічного здоров'я. Психогігієнічні основи оптимізації повсякденної діяльності людини та корекції аномалій розвитку особистості і медичної реабілітації хворих на психічні і соматичні захворювання.	3		2	1
Разом за змістовим модулем 1	**43**	**10**	**10**	**23**
Аудиторне навантаження – 44,4%, СРС – 55,5%.				
Залік	**2**			**2**
Разом за дисципліну	**45**	**10**	**10**	**25**

5.Теми лекцій

№ п/п	Тема лекції	К-ть год
1	Наукові основи психогігієни. Методи психофізіологічних і психогігієнічних досліджень. Структура особливостей особистості людини та їх психогігієнічне трактування. Медико-психологічний і психогігієнічний підходи до проблем охорони психічного здоров'я.	2
2	Вікова психогігієна. Критичні періоди психічного розвитку дітей і підлітків. Роль школи у формуванні психічного здоров'я. Психогігієнічні основи організації навчальної та позанавчальної діяльності учнів шкільного віку та студентів.	2
3	Психогігієна праці, відпочинку та побуту. Психогігієнічні основи раціональної організації праці.	2
4	Професійна орієнтація та її провідні складові частини (професійна інформація, професійна консультація, професійний відбір, професійна адаптація). Гігієнічна діагностика професійної придатності студентів закладів медичної освіти.	2
5	Актуальні проблеми університетської гігієни. Особливості розвитку психофізіологічних функцій та особливостей особистості студентської молоді. Навчальний стрес.	2
	Всього	**10**

6.Теми практичних занять

№ теми	Тема заняття	К-ть аудит. годин
1.	Сучасні методи психофізіологічних та психогігієнічних досліджень. Психогігієнічні аспекти вивчення та аналізу особливостей особистості людини.	2
2.	Вікова психогігієна. Критичні періоди психічного розвитку дітей і підлітків. Роль школи у формуванні психічного здоров'я. Особливості психокорекційної роботи в умовах школи. Психогігієнічні основи оптимізації навчальної та позанавчальної діяльності дітей і підлітків.	2
3.	Психогігієна праці, відпочинку та побуту. Психогігієнічні основи раціональної організації праці. Професійна орієнтація та її провідні складові частини (професійна інформація, професійна консультація, професійний відбір, професійна адаптація). Гігієнічна діагностика професійної придатності студентів закладів медичної освіти.	2
4.	Гігієна адаптаційного процесу. Наукові основи діагностики та профілактики хронічної втоми. Навчальний стрес та психофізіологічні і психогігієнічні критерії оцінки адаптаційних можливостей організму студентів закладів вищої медичної освіти.	2
5.	Наукові основи профілактики нервово-психічних зрушень та розладів психічного здоров'я. Психогігієнічні основи оптимізації повсякденної діяльності людини та корекції аномалій розвитку особистості і медичної реабілітації хворих на психічні і соматичні захворювання. **Залікове заняття з навчальної дисципліни**	2
	Разом	**10**

7. Самостійна робота

№ п/п	Тема	К-ть годин
1.	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок.	3
	Опрацювання тем поза аудиторної роботи:	
2.	Тема 1. Психогігієна праці, відпочинку та побуту. Психогігієнічні основи раціональної організації праці.	1
3.	Тема 2. Психогігієнічні основи раціональної організації праці здобувача вищої освіти.	2
4.	Тема 3. Психогігієнічні основи при роботі з отруйними та небезпечними речовинами.	2
5.	Тема 4. Гігієнічні аспекти медичної біоритмології та хроногігієни.	2
6.	Тема 5. Психогігієнічні основи управління стресом у системі «лікар-стоматолог — пацієнт»: профілактика дентофобії та емоційного вигорання	2
7.	Тема 6. Наукові основи профілактики нервово-психічних зрушень та розладів психічного здоров’я.	2
8.	Тема 7. Психогігієнічні основи оптимізації повсякденної діяльності людини та корекції аномалій розвитку особистості і медичної реабілітації хворих на психічні і соматичні захворювання.	2
9.	Тема 8. Гігієнічна діагностика професійної придатності студентів закладів вищої медичної освіти.	2
10.	Тема 9. Гігієнічні нормативи рухової активності студентів закладів вищої медичної освіти. Шляхи оптимізації рухової активності студентів закладів вищої медичної освіти.	2
11.	Тема 10. Наукові основи комплексної гігієнічної оцінки якості життя та адаптаційних можливостей сучасної учнівської і студентської молоді.	2
12.	Тема 11. Психогігієнічні основи використання здоров’язберігаючих технологій у закладах вищої освіти.	1
13.	Підготовка до заліку	2
	Всього	**25**

8. Індивідуальні завдання: Проведення тестових наукових досліджень, підготовка доповідей на засіданнях наукових конференцій, підготовка наукових статей, раціоналізаторських пропозиції, патентів, методичних рекомендацій, інформаційних листів, галузевих нововведень. Рекомендовані теми для доповідей.

1. Сучасна парадигма психогігієни: від профілактики розладів до концепції "Mental Well-being".
2. Валідність та надійність сучасних психофізіологічних методів у скринінгу психічного здоров'я.
3. Нейропсихологічні індикатори в системі психогігієнічного моніторингу населення.
4. Методологія інтегральної оцінки особистісного ресурсу стійкості (resilience) у психогігієнічних дослідженнях.
5. Психогігієнічне трактування акцентуацій характеру як факторів ризику дезадаптації в дорослому віці.

6. Динаміка когнітивного розвитку в критичні періоди онтогенезу: психогігієнічний аспект.

7. Цифровізація освіти та її вплив на формування психічного здоров'я підлітків.

8. Психогігієнічні аспекти профілактики синдрому емоційного вигорання у лікарів-стоматологів.

9. Психофізіологічні особливості роботи стоматолога в умовах вимушеної статичної пози та дрібної моторики.

10. Дентофобія як психогігієнічна проблема та методи її корекції на амбулаторному прийомі.

11. Вплив шуму та вібрації стоматологічного обладнання на психоемоційний стан медичного персоналу.

12. Психосоматичні аспекти захворювань слизової оболонки порожнини рота та пародонту.

13. Оцінка якості життя пацієнтів як критерій ефективності ортопедичного та імплантологічного лікування.

14. Психогігієнічні вимоги до ергономічної організації сучасного стоматологічного кабінету.

15. Роль біоритмології у прогнозуванні післяопераційних ускладнень у щелепно-лицевій хірургії.

16. Особливості психогігієнічної підготовки дітей до першого візиту у стоматологічну клініку.

17. Вплив кольоротерапії та ароматерапії на зниження рівня стресу пацієнтів у закладах охорони здоров'я.

18. Психологічні типи реагування пацієнтів на естетичні дефекти зубних рядів.

19. Психогігієна праці стоматолога при роботі з мікроскопом та цифрова втома зорового аналізатора.

20. Професіографічний аналіз діяльності стоматолога-хірурга в умовах ургентної допомоги.

21. Взаємозв'язок хронічного стресу та проявів бруксизму у пацієнтів молодого віку.

22. Психогігієнічні засади формування комплаєнсу між лікарем та пацієнтом.

23. Профілактика десинхронозів у медичного персоналу при позмінному графіку роботи.

24. Наукове обґрунтування режимів праці та відпочинку для інтернів-стоматологів.

25. Психогігієнічна оцінка ефективності сучасних засобів місцевого знеболення.

26. Вплив стоматологічного здоров'я на соціальну адаптацію та самооцінку особистості.

27. Механізми адаптації студентів-стоматологів до роботи з пацієнтами на клінічних кафедрах.

28. Особливості психологічного супроводу пацієнтів із зубощелепними аномаліями під час ортодонтичного лікування.

29. Професійна деформація особистості лікаря-стоматолога та шляхи її попередження.

30. Психогігієнічні аспекти використання седації у дитячій стоматології.

31. Вплив рівня тривожності на поріг больової чутливості під час стоматологічних маніпуляцій.

32. Роль рухової активності у підтримці адаптаційних можливостей організму стоматолога.

33. Психогігієнічні критерії оцінки втоми рук лікаря та профілактика тунельних синдромів.

34. Психологічні аспекти реабілітації пацієнтів після радикальних операцій з приводу новоутворень обличчя.

35. Використання здоров'язберігаючих технологій у процесі підготовки науково-педагогічних кадрів.

36. Гігієнічна діагностика професійної придатності майбутніх стоматологів за психофізіологічними показниками.

37. Етико-деонтологічні та психогігієнічні аспекти спілкування з пацієнтами похилого віку.

9. Завдання для самостійної роботи: Завдання для самостійної роботи регламентовані планом проведення самостійної роботи і передбачають самостійне оволодіння основами навчальної дисципліни «Психогігієна у стоматології».

10. Форма і методи навчання

Форма навчання: денна. В умовах воєнного стану, надзвичайних ситуацій або надзвичайного стану (особливого періоду) форма здобуття освіти встановлюється згідно рішень органів виконавчої влади, ВЦА, місцевого органу управління освіти та Вінницького національного медичного університету для створення безпечного освітнього середовища.

Традиційні методи навчання: словесні; наочні; практичні.

Словесні: Методи навчально-пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративний метод, репродуктивний метод, метод проблемного викладу, частково-пошуковий або евристичний метод, дослідницький метод.

Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності: індуктивні і дедуктивні методи навчання, методи стимулювання і мотивації навчання.

Методи контролю як методи навчання (контролю з боку викладача, самоконтролю, взаємоконтролю, самокорекції, взаємокорекції).

Практичні.

1) конспектування лекцій,
2) опрацювання навчального змісту за темами на практичних заняттях,
3) підготовка та виступи з доповідями.

Методи контролю як методи навчання (контролю з боку викладача, самоконтролю, взаємоконтролю, самокорекції, взаємокорекції).

11. Методи контролю та критерії оцінювання

Поточний контроль здійснюється у ході вивчення конкретної теми на кожному практичному занятті для визначення рівня сформованості окремої навички або вміння, якості засвоєння певної порції навчального матеріалу шляхом спостереження за навчально-пізнавальною діяльністю на заняттях, усного опитування, письмового контролю знань і умінь за допомогою письмових робіт (письмові відповіді на питання, вирішення ситуативних задач), дискусій, рольових ігор з теми заняття та тестового контролю з використанням набору стандартизованих завдань. Знання студента з теми та певного розділу оцінюють традиційною оцінкою згідно чинного положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І.Пирогова.

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни проводиться у вигляді заліку відповідно до Основних положень організації освітнього процесу у ВНМУ.

Критерії оцінювання засвоєння теоретичних знань та виконання практичних навичок під час поточного та підсумкового контролю

Оцінювання усної/письмової відповіді під час поточного контролю

Основні критерії:

-Правильність, повнота та обсяг знань, їх точність;

-Якість відповіді здобувача освіти (обґрунтування, грамотність, чіткість)

-Навички використання теоретичних знань та вмінь.

Критерії оцінювання під час практичних занять:

Оцінка «відмінно» ставиться у випадку, коли аспірант знає зміст заняття та лекційний матеріал у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні, точні та змістовні відповіді без будь-яких підказок; викладає матеріал без помилок і похибок; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності, самостійно генерує інноваційні ідеї.

Оцінка «добре» ставиться за умови, коли аспірант знає зміст заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання аспірант відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка «задовільно» ставиться аспірантові на основі його знань всього змісту заняття та при задовільному рівні його розуміння. Аспірант спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою підказок; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка «незадовільно» ставиться, коли аспірант не володіє обов'язковим мінімумом знань з програмного матеріалу та практичними навичками, відповідь не має конкретного характеру та жодної правильної думки або дає лише приблизну відповідь на одне-два запитання.

Оцінювання самостійної роботи здобувача освіти

Самостійна робота аспіранта оцінюється під час проведення підсумкового заняття шляхом усного опитування з тем, які не ввійшли до плану аудиторних занять. Оцінювання підготовлених повідомлень, презентацій з обраної теми здійснюється традиційною оцінкою

Оцінка **«відмінно»** виставляється аспіранту, який глибоко і всебічно розкрив проблему, логічно виклав основні питання, навів приклади із сучасних інформаційних джерел. Він уміє пов'язати матеріал даної теми з вивченими раніше розділами, що свідчить здатність аналізувати вивчений матеріал, а також чітко демонструє значення засвоєних теоретичних знань для практичної медицини.

Оцінка **«добре»** виставляється аспіранту, який знає і добре володіє теоретичним матеріалом, змістовно розкрив основні питання теми та її значення, але при цьому не виходив за межі посібника, методичних рекомендацій.

Оцінка **«задовільно»** виставляється аспіранту, який розкрив базові поняття та визначення з рекомендованої теми, але не розкрив її повністю, не розуміє медичних аспектів теми, не може пов'язати теоретичний матеріал із практикою.

Оцінка **«незадовільно»** виставляється, якщо робота не виконана.

Оцінювання індивідуальної роботи здобувача освіти

Здійснюється на підставі виконання індивідуальних завдань, інструментальних та тестових наукових досліджень, підготовки доповідей на засіданнях наукових конференцій, підготовка наукових статей, раціоналізаторських пропозиції, патентів, методичних рекомендацій, інформаційних листів, галузевих нововведень. В залежності від складності та важливості індивідуальної роботи студенту нараховують бали від 6 до

12.

Оцінювання усної відповіді під час підсумкового контролю

На останньому занятті для узагальнення результатів навчання та знань здобувача освіти проводиться залікове заняття, оцінку за яке аспірант отримує за чотирибальною шкалою “Відмінно”, “Добре”, “Задовільно”, “Незадовільно” і яка враховується у поточну успішність аспіранта. Проте, при отриманні оцінки “Незадовільно”, або коли аспірант не відвідав лекційний курс результати навчання не можна зарахувати.

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни проводиться у вигляді заліку після вивчення дисципліни на 1 році навчання в 2 семестрі.

12. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Нарахування балів за дисципліну проводять згідно чинного положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І.Пирогова шляхом конвертації середньої арифметичної оцінки поточної успішності здобувача освіти за універсальною 200-бальною шкалою. До нарахованих балів за поточну успішність додаються індивідуальні бали (за умови їх зарахування на підставі успішного виконання індивідуальних завдань).

Нарахування індивідуальних балів здійснюють на підставі Положення про організацію навчального процесу у Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова

Максимальна кількість балів , яку може отримати здобувач освіти після засвоєння дисципліни, – 200 балів. ***Мінімальна кількість балів*** становить 122 бали.

Результати складання аспірантом заліку фіксуються у відомості успішності із зазначеною кількістю балів та відміткою «зараховано» або «незараховано». Здобувачу освіти не зараховують дисципліну, якщо кількість отриманих балів менше 122, або вивчення дисципліни виконано в неповному обсязі, про що свідчить академічна заборгованість .

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
180-200	**A**	зараховано
170-179,99	**B**	
160-169,99	**C**	
141-159,99	**D**	
122-140,99	**E**	
0-121,99	**FX**	не зараховано з можливістю повторного складання
	F	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Зміст підготовки фахівців зумовлюється системою розроблених в університеті та узгоджених в установленому порядку навчально-методичних документів зі спеціальності (навчально-методичний комплекс спеціальності – НМКС) та з окремих дисциплін (навчально-методичний комплекс дисципліни – НМКД).

НМКС включає: концепцію підготовки фахівців; стандарти вищої освіти; робочі навчальні програми дисциплін.

НМКД включає: примірну програму навчальної дисципліни, робочу навчальну

програму дисципліни; плани практичних занять; завдання для самостійної роботи студентів; систему контролю знань (перелік питань до заліку, критерії оцінки, регламент проведення заліку з дисципліни); перелік програмних питань; список рекомендованої літератури; матеріали методичного забезпечення (методичні вказівки до практичних занять тощо); інструкції до використання технічних засобів навчання.

14. Рекомендована література

Основна література

1. Психологія спілкування в стоматології: навч. посіб. / М. М. Рожко, Г. М. Ерстенюк, Л. С. Кобрин та ін. — Івано-Франківськ: ІФНМУ, 2022. — 240 с.
2. Психогігієна: підручник / В. І. Коростій, Г. В. Гавенко. — Харків: ХНМУ, 2020. — 230 с.
3. Професійне вигорання медичного працівника: превенція та корекція: навч. посіб. / С. Д. Максименко та ін. — Київ: Медкнига, 2021. — 180 с.
4. Комунікативні навички лікаря: навч. посіб. / Г. Є. Пустовойт та ін. — Київ: Книга-плюс, 2023. — 216 с.
5. Психосоматична медицина (основи психосоматики): навч. посіб. / О. С. Чабан, О. О. Хаустова. — Київ: Медкнига, 2020. — 256 с.
6. Стоматологічне здоров’я та якість життя: монографія / О. В. Павленко, І. В. Мазур. — К.: Інтермед, 2021. — 192 с.
7. Психологічні особливості дитячого стоматологічного прийому: навч. посіб. / Л. Ф. Каськова та ін. — Полтава: ПДМУ, 2022. — 145 с.
8. Профілактика стоматологічних захворювань: підручник / за ред. Л. А. Хоменко. — Київ: Книга-плюс, 2020. — 328 с.
9. Ергономіка в стоматології: навч. посіб. / А. В. Борисенко та ін. — Київ: Медицина, 2021. — 160 с.
10. Основи медичної психології для стоматологів: навч. посіб. / С. І. Богданов. — Дніпро: ДМУ, 2022. — 130 с.
11. Психологічна допомога пацієнтам із дентофобією: методичні рекомендації / М. В. Білик. — Львів: ЛНМУ, 2021. — 88 с.
12. Гігієна праці лікарів-стоматологів: монографія / С. Т. Омельчук. — Київ: Наукова думка, 2020. — 210 с.
13. Психофізіологічні основи професійного добору в медицині / О. А. Ковальчук. — Одеса: ОНМУ, 2021. — 175 с.
14. Етика та деонтологія в сучасній стоматології / В. М. Шматов. — Тернопіль: ТНМУ, 2022. — 190 с.
15. Психологічний супровід пацієнтів у щелепно-лицевій хірургії / Я. П. Нагірний. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2023. — 140 с.
16. Стресостійкість майбутнього лікаря: теорія та практика / О. Ф. Мартинюк. — Чернівці: БДМУ, 2021. — 220 с.
17. Психологія болю: навчально-методичний посібник / В. В. Артьоменко. — Одеса, 2022. — 112 с.
18. Санологія та психогігієна в системі громадського здоров’я / Н. М. Скрипник. — Київ: Здоров’я, 2020. — 305 с.
19. Ментальне здоров’я в умовах війни: посібник для лікарів / О. С. Чабан. — Київ, 2023. — 150 с.
20. Психофізіологічний моніторинг стану лікарів-хірургів / П. Г. Скоч. — Вінниця, 2022. — 188 с.

Зарубіжні видання:

22. Clinical Textbook of Dental Hygiene and Therapy / R. Noble. — Wiley-Blackwell, 2021. — 450 p.
23. Behavioral Dentistry / D. I. Mostofsky, F. Fortune. — 2nd Ed. — Wiley-Blackwell, 2020. — 380 p.
24. Psychology and Dentistry: Mental Health Aspects / J. T. Newton. — Springer, 2021. — 290 p.
25. Management of Dental Fear and Anxiety / J. G. Kaufman. — Springer Nature, 2022. — 315 p.
26. Ergonomics and Patient Safety in Dentistry / S. J. Kumar. — Elsevier, 2021. — 210 p.
27. Psychosomatic Oral Medicine / K. Toyofuku. — Springer, 2022. — 245 p.
28. Occupational Health in the Dental Practice / M. R. James. — Oxford University Press, 2020. — 195 p.
29. Pediatric Dentistry: Infancy through Adolescence / A. Nowak et al. — Elsevier, 2020. — 650 p.
30. Stress and Burnout in Health Care Professions / C. Maslach. — Academic Press, 2021. — 320 p.

Додаткова література

1. Гігієна та екологія : підручник / за ред. В. Г. Бардова, І. В. Сергети. Вінниця : Нова Книга, 2021. 720 с.
2. Психогігієна : навчальний посібник / О. С. Чабан, О. О. Хаустова. Київ : Медкнига, 2022. 248 с.
3. Чорна В. В., Сергета І. В., Махнюк В. М. Психогігієнічні концепції менеджменту організацій та цифрові трансформації : монографія. Вінниця : Твори, 2025. 193 с.
4. Тимощук О. В., Полька Н. С., Сергета І. В. Гігієнічна оцінка якості життя та адаптаційних можливостей сучасної учнівської молоді : монографія. Вінниця : Твори, 2020. 280 с.
5. Академічний стрес та психічне здоров’я молоді : монографія / за ред. В. Кузнєцова. Львів : Світ, 2022. 320 с.
6. Корольчук М. С. Психофізіологія діяльності : підручник. Київ : КНУ ім. Т. Шевченка, 2021. 400 с.
7. Психологія здоров’я та психогігієна в умовах воєнного стану : навч. посіб. Київ : Каравела, 2024. 210 с.
8. Психофізіологічні основи професійного відбору : навч. посіб. / В. Кальниш. Київ : Центр навчальної літератури, 2021. 250 с.
9. Гігієнічна діагностика професійної придатності в медицині / В. Ю. Дорошенко. Київ : Здоров'я, 2024. 230 с.
10. Психогігієна праці лікаря-стоматолога / О. П. Бєляєв. Полтава : Астрая, 2023. 180 с.
11. Якість життя та здоров’я студентів-медиків : монографія / О. П. Мостова. Вінниця : Твори, 2023. 190 с.
12. Mental Health in Higher Education: Theory, Practice and Policy / C. M. Walker et al. Cham : Springer, 2023. 412 p.
13. Clinical Psychohygiene and Mental Health / R. J. Thompson. Oxford : Oxford University Press, 2021. 380 p.
14. Stress and Coping Strategies in Higher Education / A. Sharma. Amsterdam : Elsevier, 2024. 315 p.
15. Health Psychology: Biopsychosocial Interactions / T. Sainsbury et al. New Jersey : Wiley, 2020. 520 p.

16. International Handbook of Student Mental Health / M. Zangeneh. New York : Springer, 2022. 600 p.
17. Cognitive Health and Psychohygiene of the Aging Population / R. Stern. Cambridge : Cambridge University Press, 2022. 410 p.
18. The Psychology of Resilience in Higher Education / J. Archer. London : Routledge, 2021. 270 p.
19. Prevention of Mental Disorders: WHO Global Report. Geneva : World Health Organization, 2022. 150 p.
20. Digital Health and Psychohygiene in Modern Universities / T. Bond. New York : Academic Press, 2024. 330 p.
21. Panchuk O. Y., Sergeta I. V. Prediction of adaptive capabilities of medical students. *Reports of Morphology*. Vinnytsia, 2023. Vol. 29. P. 64–70.
22. Educational Stress: Risk Factors and Prevention / L. Green. Boston : Pearson, 2021. 245 p.
23. Psychophysiology of Modern Learning / D. White. Berlin : De Gruyter, 2022. 290 p.
24. Global Perspectives on Student Well-being / R. K. Jones. Sydney : Palgrave Macmillan, 2023. 380 p.

Інтернет-ресурси

1. World Health Organization (WHO) — Mental Health Division. Офіційний сайт ВООЗ із доступом до глобальних звітів, стратегій та стандартів психічного здоров'я. URL: https://www.who.int/health-topics/mental-health
2. Центр громадського здоров’я МОЗ України. Національний портал із методичними рекомендаціями, статистичними даними та програмами психопрофілактики. URL: https://phc.org.ua
3. PubMed (National Library of Medicine). Найбільша світова база медичних та психофізіологічних досліджень для пошуку актуальних Scopus-публікацій. URL: https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov
4. American Psychological Association (APA). Ресурс із найсучаснішими стандартами діагностики та гігієни ментального здоров'я. URL: https://www.apa.org
5. The Lancet Psychiatry. Провідний науковий журнал для відстеження інноваційних клінічних та гігієнічних досліджень. URL: https://www.thelancet.com/journals/lanpsy
6. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Доступ до електронного каталогу дисертацій та наукових видань українських науковців. URL: http://www.nbuv.gov.ua
7. Psychology Today. Портал із прикладними матеріалами з психогігієни, технік самодопомоги та управління стресом. URL: https://www.psychologytoday.com
8. European Public Health Association (EUPHA). Матеріали європейських конгресів із питань громадського здоров’я та гігієни середовища. URL: https://eupha.org
9. Репозитарій ВНМУ ім. М. І. Пирогова. Електронна бібліотека з повними текстами праць професора І. В. Сергети та викладачів кафедри гігієни. URL: https://repository.vnmu.edu.ua
10. Асоціація стоматологів України — https://vsa.org.ua
11. Журнал «Стоматологія: від теорії до практики» — http://dent-journal.com.ua